

Ontwikkelingsgericht toetsen voor betere leerresultaten en zichzelf sturende studenten

'Beoordeel studenten niet terwijl ze nog leren. Zodra cijfers worden gegeven stopt het leren! Beoordeel studenten pas als ze klaar zijn met leren' (Wiliam (2013) in Cijfers geven werkt niet, p. 47). Voor goed onderwijs moet de docent steeds weten waar de student zich bevindt in het leerproces. Hierop past hij zijn onderwijs aan. Het ontdekken waar een student werkelijk staat in het leerproces is complex, maar cruciaal als we de kwaliteit van het leerproces willen verbeteren. Een slecht gemaakte summatieve toets is eigenlijk een straf voor de docent voor het niet controleren van het geleerde toen de studenten nog in de klas waren (Wiliam, 2013, p. 25).

De tweede toetsrevolutie (in gang gezet door Sluijsmans en Kneyber, 2016)

Cijfers gegeven zit in de haarvaten van ons onderwijssysteem en in dus ook in dat van docenten en studenten en zelfs in onze gehele maatschappij. Cijfers vormen een geobjectieerd oordeel over de prestatie van een persoon, en daar hangt veel van af. We laten studenten zelfs zakken op 0,05 punt, terwijl we weten dat de standaardmeetfout 2,90 is. Zo werkt nu eenmaal een transparant cijfersysteem. Terecht overigens, maar of aan cijfers de rechtvaardiging mag worden toegekend die ze hebben, is de vraag. In 1966 schreef Adriaan de Groot zijn spraakmakend en gezaghebbend schotschrift 'Vijven en zessen'. In het voorwoord schrijft hij: *'Dit boek gaat met name over de wijze waarop in ons Systeem leerlingen worden beoordeeld met behulp van cijfers: vijven en zessen - en worden geselecteerd'*. In 2016 schrijven Sluijsmans en Kneyber het boek 'Toetsrevolutie, naar een feedbackcultuur in het voorgezet onderwijs', maar laat voorgezet maar weg. Ook zij ageren met vele voorbeelden tegen de cijfercultuur. Cijfers hoeven niet weg, maar minder ten faveure van beter onderwijs, beter lerende studenten, betere leerresultaten en hogere cijfers!

Ontwikkelingsgericht toetsen

Formative assessment is a proces, not a particular type of test (Popham, 2009). Formatief toetsen in optima forma is goed onderwijs (Sluijsmans & Kneyber, 2016). Formatief toetsen lijkt eigenlijk meer op didactiek dan op toetsen en is gericht op rijke feedback, sturende docenten en studenten die zich eigenaar voelen van hun leerproces. Ontwikkelingsgericht toetsen vat dit als begrip krachtig samen.

Toetsen op niveau

Incompany-training

Inhoud training

- **Theoretische kader op basis van een samenvatting van relevante concepten en literatuur:**
  - Constructive alignment (Biggs)
  - Constructivisme (Van der Sanden)
  - Zelfbeschikkingstheorie (Deci en Ryan)
  - The power of Feedback (Hattie en Timperley)
  - Cijfers geven werkt niet (William, 2013)
  - Toetsrevolutie (Sluijsmans & Kneyber 2016)
- **Uitdiepen van aspecten van ontwikkelingsgericht toetsen:**
  - vijf strategieën van formatief toetsen
  - zes aanbevelingen voor het realiseren van een feedbackcultuur
  - feed-up, feedback, feed-forward
  - toetsvormen gericht op formatief toetsen
- **Praktisch kader**
  - ervaringen en voorbeelden uit de praktijk
  - werken aan een eigen casus en die delen met de andere deelnemers voor feedback

Opzet en duur training

Voor ontwikkelingsgericht toetsen bestaan geen kant-en-klare oplossingen. Oplossingen zijn met name afhankelijk van de aard van het vak, maar ook van de onderwijsvisie van de instelling en van de docent(en). Uit verschillende projecten is gebleken dat een theoretisch kader goede handvatten biedt om binnen de eigen situatie deze kaders in te zetten en met passende oplossingen te komen. De theoretische kaders worden toegelicht en de deelnemers ontvangen boeken en als hand-out relevante readers voor verdieping na de training. Op basis van de praktijkvoorbeelden bedenken en/of ontwikkelen de deelnemers alleen of met elkaar een eigen praktische oplossing. Feedback geven en ontvangen is een belangrijk onderdeel van de training.

Experimentele opzet training

De training wordt voor het eerst gegeven en kent een experimenteel karakter. In overleg met de opdrachtgever wordt hier nader inhoud aan gegeven, evenals aan de prijsstelling.

Kortom: nieuw, maar kansrijk om te proberen

Bureau voor Toetsen & Beoordelen
Pitruslaan 11, 7534 JB, Enschede
085 401 19 14 / 06 53 67 47 03
bureau@toetsen-beoordelen.nl
www.toetsen-beoordelen.nl